

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟ-
ΡΙΤΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ.
ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3.

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ'

ΑΡΙΘ. 666 (ΦΥΛ. 2)

Σάββατο, 11 Ιανουαρίου 1920

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μ. ΜΑΛΑΚΚΑΣΗΣ: Οί Τελευταίοι.
 ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ: Φιλολογία και 'Επιστήμη στο 1919.
 Ι. ΣΤΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ: Καρφοδεματούσα.
 Α. ΒΡΓΗΣ: Χιδνι.
 Μ. ΦΙΛΗΤΗΣ: 'Αλιμονο.
 ΘΩΡΑ ΧΑΓΙΩΝ: Σὲ 'Ακαδημαϊκό
 ΙΟΥΣΤΙΝΑ: Τραγούδι.
 ΓΙΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ: Sotto voce.

ΜΙΧ. ΘΕΡΒΑΡΤΗΣ - Κ. ΚΗΡΕΙΟΣ: 'Ο Δόν Κι-
 χώτης (συνέχεια).
 Ο "ΝΟΥΜΑΣ": Φαινόμενα και πράγματα.
 ΠΙΚΡΗΓΚΑΘΗΣ: Εἰς 'Αμανίτην.
 Ι. ΣΤΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ: 'Ο Σκληρός σὰ τελευταία του.
 ΤΙΟΥΧΑΣ: 'Η ἀνατροφή τοῦ Κόκκορα.
 ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ: Νεοελληνική φι-
 λολογία. — Ξένη φιλολογία. — Χωρίς γραμ-
 ματόσημο.

* ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ *

Ο ΝΟΥΜΑΣ

Ο Νομιάς τώρα τελευταία κατήντησε το πεύδ άγαπητό περιοδικό εις την Ελλάδα. Η μετάφρασις δέ του Άδν Κιζώτη, του περιφήμου μυθιστοφήματος του Θεοβάλτες εις άπλήν και χαριτωμένην γλώσσαν, ή όποία δημοσιεύεται από τινος εις τον «Νομιά», ήξήσε καταπληκτικώς την κυκλοφορίαν του.

Ο Νομιάς, ό όποιος άπετέλει άπό έτών, με την ζωντανήν πολεμικήν του, τας ύγεις άρχάς του και την ήλικρινή και άμερόληπτον πολιτικήν του, το ού αλαστικότερον ανάγνωσμα, διά την τάξιν των προηγμένων ψυχικώς και διανοητικώς Έλλήνων, σήμερα προσλαμβάνει χωριστήρα πραγματικόν λαϊκόν περιόδητον.

Και ή λαϊκότης του ατέη, χωρίς να ζημιώνη τον άρχικόν του χωριστήρα περί την έκλογήν της ύλης και την έν γενεί τακτικήν του, δεικνύει ότι οι άρτοι των περί τον «Νομιά» άγωνισών εις το ζήτημα τώσον της γλώσσας όσον και της έξυμώσεως του φιλολογικου γούστου του κοινού, δεν έμειναν χωρίς αποτέλεσμα.

Εις τον «Νομιά», ό όποιος μάς ήλθε με το τελευταίον ταχυδρομείον, δημοσιεύεται ή κρίσις διά τον ποιητικόν διαγωνισμόν, τον όποιον έξήρτηε διά μίαν συλλογήν παιδικών τραγουδιών ό ίδιος από τον περισημένον Μάϊον. Η κρίσις, δυσμενής σχεδόν δι' όλα τα ύποβληθέντα, βραβεύει έν τούτοις μερικά έξ αυτών από αναγκαίωσιν και από επιφιλίαξεις.

Έφημ. ΤΑ ΝΕΑ. Άλεξάνδρειαις

Δ Η Λ Ω Σ Η

Γιά ναποφύγουμε κάθε παρεξήγηση, δηλώνουμε πώς οι ταχυκοι συντάχτες του «Νομιά», που τα όνόματά τους δημοσιεύονται ταχτικά στο Ξόφυλλο κάθε φύλλου, εύθύνονται μόνο για ό,τι δημοσιεύουν με τόνονμά τους στο φύλλο. Για όλα άλλα, που δημοσιεύονται με δίχως όνομα ή με ψευτόνομα, εύθύνεται ό Λιευθυντής του «Νομιά», κ. Α. Π. Ταγκάπουλος, άφου μόνο με την άπόλυτη έγκρισή του δημοσιεύονται.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΤΡΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΙ

της περασμένης χρονιάς, ό 4, 14 και 15, έξαντληθήκανε ολοσδιόλου, για τούτο τους ξανατυπώνουμε τώρα. Έστερ' από μια βδομάδα που θάναί έτοιμοι, μπορούνε νάν τους ζητήσουνε από τα γραφεία μας. Όσοι τους θέλουνε για τη σειρά τους. Έστερ' από μια βδομάδα θάναί έτοιμοι και οι τόμοι του 1919 και θά πουλιούνται χωροδεμένοι 25 δραχ. ό καθένας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΛΑΣΙΚ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 3

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 9. 5. 9

ΠΡΑΚΤΩΡ ΑΤΜΟΠΛΟΙΩΝ

ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

ΕΜΠΟΡΟΣ ΓΑΙΑΝΘΡΑΚΩΝ

ΚΑΠΝΑ

ΣΙΓΑΡΕΤΑ

ΜΕΞΗ

Ο ΤΟΚΟΣ ΤΩΝ ΕΝΤΟΚΩΝ

Η Υ Ξ Η Σ Ε Ν

ΑΠΟ ΤΗΣ 10^{ΗΣ} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1919

Τα τρίμηνα Έντοκα Γραμμάτια θά δίδουν τόκον 5 0)0

Τα έξάμηνα » » » » » 5 1)2 0)0

Θά εκδίδοντα δέ και έτήσια με τόκον 6 0)0

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ'

Ἀθήνα, Σάββατο, 11 Ἰανουαρίου 1920

ΑΡΙΘ. 666

ΑΠΟ Τ' ΟΝΕΙΡΟ

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ

(Ἀφιερωμένο στο Maurice Barrés)

Τότε χορὸς κόρηνα, παντιέρες καὶ φλάμπουρα κἀλλα σινιάλα.
Καθὼς ὁ ἥλιος θὰ φλογίζει μέσα τὰ δυσμικὰ νερά,
Μὲ τὶς ἀντένες πυρωμένες, μὴν πιάνοντας πλιὰ σ' ἄλλη σκάλα,
Μακροαίνοντας κι ἀπ' τὰ μουράγια θὰ φεύγετε στερονή φορὰ.

Ἄλλὰ ποῖο θεῖο θαλασσοπούλι, πελάγου ἀνάμεσα καὶ ἀθέρα,
Τὰ φέγγη λαμπικαρισμένα, τὰ μάργα οἷα τῆς χαρᾶς,
Τὰ γεύτηκε ὅπως ἡ ψυχὴ σας, σὰ θὰν τὴ σύρει ἀκόμα πέρα
Τὸ δίχαλο οὐρανοῦ μαγνήτη καὶ θάλασσας νεροκυρᾶς :

Καὶ θὰ φουσκόνουν τὰ πανιά σας καὶ θὰ σφυρίζουνε οἱ ἀνέμοι,
Κιόπως θὰ τρίβουνε τὰ ξάρτια στὴ νύχτα ποὺ θὰ σ' ἄς πλανᾶ,
Τρίττονες γύρω καὶ Σειρήνες κιόλοι τοῦ πόντου οἱ ἀφρολαίμοι.
Θὰ τραγουδοῦν καὶ θὰ χορεύουν στὰ κύματα τὰ σκοτεινά.

Κι' ὅπως ἡ τέλεια ὑπεροχὴ σας φόβο δὲ θ' ἄχει ἢ ματαιότη,
Τὸ πρᾶο χαμόγελο ὅπως ὄλουθ θὰ σ' ἄς φωτᾶει πὺλ λαμπερό,
Στὸ μέτωπο ὁ καθένας τοῦ ἄλλου γαλήνια θὰ διαβάσετε ὅτι
Φεύγοντας εἴχατε πληρώσει τὸ χρέος σας μόνο τὸ ἱερό.

Κι' ὅταν καπνὸς τοῦ κόσμου οἱ φλόγες ποὺ θὰ διαβαίνουν ὡς τὰ οὐράνια,
Θὰ σ' ἄς μνηοῦνε κάτω ἀπ' τ' ἄστρα κι ἀπ' τὸ φεγγάρι τὸ χλωμό,
Γύρω ἄπ' τὸν ἥλιο ποὺ θὰ χάνει τὴν πρωταγὴν του περηφάνεια,
Τοῦ πεζολάτη μαύρου ἀνθρώπου τὸν ἄχαρον ἀφανισμό.

Θᾶχετε ἐσεῖς ἀντίκρινά σας τὴν πόλη τοῦ Ἡρακλῆ ἀνοιγμένη,
Κι' ὀλόφρενα θὲ νὰ τραβάτε κι' ὀλόφρεμα γιὰ τοὺς Θεούς,
Ἐνῶ μπροστὰ σὲ γαλαξένιες κολόνες θὰ σ' ἄς περιμένει
Λαὸς κηρύκων καὶ ἱερέων μὲ τρόπαια καὶ μὲ θυρεοὺς....

ΕΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ Κ' ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΣΤΑ 1919

Ο φόβος του τίπου για τη γλωσσική αναγέννηση. Οί αγώνες του «Νουμά». Η μοίχη στο Πανεπιστήμιο. Ο πείρημος συμβιβασμός.

Το κλείσιμο της χρονιάς, ακολουθήσε στον καθημερινό τύπο μας ή φιλολογική και επιστημονική επιθεώρηση του 1919. Οί δημοσιογράφοι συνειδημένοι πάντα να μιλούνε για πράγματα που δεν ξέρουνε, γράφανε για τη φιλολογία και την επιστήμη του τίπου ως ό,τι ακούσανε κι ό,τι τους βίασανε να γράψουν. Ψευδία πρώτα - πρώτα τους χιτώνα πολλά τα νεύρα ή δημοτική γλώσσα. Ακούς εκεί να βλακίζουν άνθρωποι να ζητούνε γλωσσική αναγέννηση; Άμ' έμεις, που συνειδησαμε να γιομίζουμε στήλες ολόκληρες με την αναρχική, ψεύτικη και μεταλασσωμένη δημοσιογραφική γλώσσα, τί θα γίνουμε; Ορίστε τώρα να μās αναγκάσουνε να γράψουμε με σύστημα και κανόνα; Βρε, τους μιλώνους, τους ηχηριστές, τους Πούστιατους!

Η εφημερίδα μάλιστα «Πολιτεία», που ό διευθυντής της είναι και παλιός συνεργάτης του «Νουμά», τίποσε άρθρο ενός συντάκτη της, που βέβαια αν το διάβαζε πριν τυπωθεί ό κ. Νικολούδης, δε θα τάφηνε ποτέ να ξεμετρίσει στην εφημερίδα του. Ο συντάκτης αυτός, Ρολάντος «μεινόμενος», γράφει κριτική για τα βιβλία του 1919, και μās βεβαιώνει έτσι πως δεν τα διάβασε. Μά κείνο που τονε τσιτίζει είναι γιατί όλοι όσσοι γράφουνε σήμερα, λέει, ακολουθούνε τον Ψυχάγη. Και τόσο τυφλωμένοι είναι από πάθος και λύσσα ενάντια στη γλωσσική μεταφυσική, που ζητά να ιδρωθεί μεγάλο περιοδικό για να σώσει τη γλώσσα! Όλους τους σημερινούς συνεργάδες και μεταφραστές μας τους βολίζει πως πήρανε τον καθήκον της καταστροφής, γιατί γράφουνε, λέει, γύρω από τον ηχηριστή ζυγό. Δέ σίμματα ζέει τον έναντο του, που σερβίρει όσες αβλοήμπες γάφει ή ότιχη άμύφοτη κοινωνία μας και τις τυπώνει ό άσπυξό τέλος, που έφτασε πιά στο τελευταίο σημείο της λημετικής καταστροφής.

Μά μόνος ό άσπυξογράφος της «Πολιτείας» δεν πιστεύουμε να είναι έκανός να σώσει την καμαρωμένη του κατασφένουσα. Πρέπει να κέρει έταγία με τό διάσχιλο κ. Ζαυάνη, που χρόνια και ζαυάνια τώρα ζωζοφρέεται να μάθει τη μισοκατασφένουσα στους δυσταχισμένους μαθητές του Αιδασκαλείου, και μ' είναι άλλανε δασκαλικό τόπο, τον κ. Ξαμάντο, που γράφει τελευταία, ό άγυλός άνθρωπος, τόσα και τόσα άμναντ' άδύματα γιατί της δημοτικής σ' ένα από τα περιοδικά του κ. Τζαβίλα. Άς πάροουμε και τον κ. Χατζηδάνα πρώτα και τον κ. Καβαράνη για όητορα, κ' ή επιστήμη θα είναι σίγουρη.

Η μόνη εφημερίδα που υπερασπίστηκε θεωρητικά τό γλωσσικό ληρωτικό κίνημα, εΐτανε ό «Ρίζοσπάστης», που ή σοσιαλιστική του ιδεολογία δεν τον άφίνει άδιάφορο. «Λέν πρέπει», γράφει, «να λημονήσωμεν τον Νουμά». Η επανέκδοσίς του τό 1919 μās χάρισε την μετάφραση του «Δόν Κιχότη» από τον Κασθαίον, τον «Σάββα» του Άντρέγιεβ, τα πα-

δικά τραγούδια και μερικά... περαγκάδια διά την εκπαιδευτική άναμόρφωση. Τό παρελθόν του Νουμά είναι φωτεινόν, μεγάλο, ελπίζομεν και εύχόμεθα όμοιον και τό μέλλον του. Από τό διανοούμενον έπιτελείον του μάλιστα περιεμένομεν προτότητα ή μεταφρασμένα έργα της σοσιαλιστικής ιδεολογίας. Κι ακόμα ό «Ρίζοσπάστης» είν' έκείνος, που σέ κατοπινό φύλλο του, όταν έδω και λίγες μέρες σέ κάποια συνεδρίαση της «Έταιρίας των Κοινωνικών και Πολιτικών Έπιστημών», που έγινε συζήτηση για τον Μπολσεβικισμό, κ' οι κοινωνιολόγοι καθητήσανε πως αΐτοι λύσανε τό γλωσσικό ζήτημα στην Ελλάδα, έγραψε τ' ακολουθα: «Είνα γνωστόν εις τον κ. Τριανταφυλόπουλον, ότι διά τό γλωσσικόν ζήτημα προσέφεραν άλλοι πολύ μεγαλύτερας υπηρεσίας, τας όποιας δεν έπρεπε να λημονήση και ίδια τους άγώνας του Νουμά». Μά οι άγώνες του «Νουμά» λογαριάζονται μόνό από τους αληθινούς, τίμους και άμεροληφτους κριτές, όπως θα είναι ό λαός του αύριο, σάν άποτινάξει από πάνω του την πρόληψη της άμάθειας και του συμβιβασμού.

Η έλλειψη σταθερής άρχής και κεντρικής ιδέας, έχει φέρεσ και την Έπιστήμη του 1919 στην Ελλάδα στα γάλλια που βρίζεται. Κοιτογιαννιτισμός και συμβιβασμός πέρα - πέρα είναι τό πρόγραμμά της. Κοιτάξτε τό «Λοιπείο των Γραμμάτων», που κιντήθησε ό μόνος πόθος σε συγγραφέδες της άρχδας του κ. Ξενοπούλου, κοιτάξτε τό Πανεπιστήμιο. Μόλις μπεί σ' αυτό κανένας νέος, που με λαχτάρα περιένομε να φανεί φωτεινός και ρίζοσπαστικός και ίσως, άμύσως δηλητηριάζεται και καταντά πιο συντηρητικός κι από τους πιο κηλιούς σχολαστικούς καθηγητές. Τραγικό είναι τό παράδειγμα του κ. Μενάρδου, του κ. Κουγέα. Άς εΐνηθοίμε να μην είναι τέτοιο και του δημοτικιστή κ. Φουτρίδη. Κι όμως στα χρόνια μας ξακολουθούνε να μπαίνουνε για καθηγητές στο Πανεπιστήμιο, καθυστερημένοι άνθρωποι, σάν τον κ. Γαρθίνα, που προχτές τον είδαμε στο δρόμο με την κλασική του όμπρέλλα να γνέφει και να φωνάζει: «Στήθη, ό τραύμα. Τη στιγμή που σέ άλλα έθνη ό άγέρας της άναμόρφωσης ξεροζώνει και τα τελευταία χρόνια της συντηρητικότητας, έμεις πλέμε στο σκοτάδι της παρηγορίας, πως όλα πάνε ώραία, φτάνει να είναι... συμβιβαστικά. «Τό Πανεπιστήμιο», έγραψε ό κ. Η. Χαλκός, στο Ρίζοσπάστη, «έξακολουθεί τό πατροπαράδοτο έργο του. Η Φιλοσοφική και Νομική Σχολή, που πρέπει να εύρίσκωνται εις περισσότερον έλαφην με τα κοινωνικά πράγματα, δυστυχώς δεν έχουν ζωντανούς καθηγητές. Οί μόν είναι όί ύπηρέται του κόμματος, άλλοι έκαθαν διανοητικήν διατόραξιν από τον μιστριωτισμόν, και μεριζοί της Νομικής Σχολής, σπουδαιοφανείς παπανάλοι διά τον φοιτητικόν επαρχιωτισμόν, εάν δεν άσχοίν τό έπάγγελμα του κρηλοσυνλλέκτου των διαφόρων μινωικών δημοσιονομικών εδρημάτων και των ρομαϊκών σκελετών, πάντως γνωρίζουν ν' άποστηθίσουν ξένας θεωρίας, αλλά είναι άνίκανοι να δημουργήσουν και να προτοστατήσουν εις την κοινωνικήν και πολιτικήν ζώωσιν του τόπου, εις την νέον άνάμωλον πολιτικήν περιόδον του εις την όποία έπρεπε να έμφανισθύν οι δυνατοί, οι έχοντες τό θάρρος της γνώμης των ακαδημαϊκών διδάσκαλοι, διά να εΐπουν την γνώμην των. Δυστυχώς δεν έγιγε τίποτε. Μέχρι σήμερα τοΐλάχιστον τό Πανεπιστήμιον εις τας Φιλοσοφικάς του Σχολάς έμμερότητα». Ο Δημοτικισμός δεν κα-

κόσθωσεν γὰρ τὸ ἀπολυμάνει ἀπὸ τὴν μιστριωτικὴν χο-
λέραν, ἐφάνηκε σ υ μ β ι β α σ τ ι κ ὸ ς καὶ τὰ
ἡμίμιστα δὲν δημιουργοῦν, δὲν θανατώνουν, ἀλλὰ δι-
μοιῶζον τὰ ἄβουλα καὶ νοθεῖα πνεύματος.

Ἄς τὰκούσουν αὐτὰ οἱ νέοι πού διαβάξουν καὶ ἀ-
κολούθουν τῆς ἰδεολογία τοῦ «Νουμάς» καὶ μᾶς κα-
τακλημιμωρίζουνε τὰ «ουφεία» μὲ γράμματά τους ἐν-
θουσιαστικά. Αὐτοὶ εἶναι τὸ μέλλο, αὐτοὶ κρατοῦνε
στὰ νέους τους τὸ αἴσιο τῆς κοινωνίας μας. Οἱ ἐπα-
ναστατικὲς τους ψυχὲς ὡς προφυλαχτοῦνε τόσο ἀπὸ
τῆ συντηρητικότητά τους θανατώνου τὴ ζωὴ, ὅσο καὶ
ἀπὸ τὸν ἔθουλο. . . οὐβιθασμὸ στὰ γλωσσικά, στὰ ἐ-
πιστημονικά καὶ στὰ κοινωνικά ζητήματα. Ὅπου
προεδρῶ γενναῖα καὶ πόθος πρὸς τὴν πρόοδο καὶ τὴ
ζωὴ, ἐκεῖ καὶ πρόοοι μισοῦ καὶ ἀγώνιας ἀληθινῶς
καὶ πίστη γιὰ τὴ νίκη σ' ἕνα μέλλο καλύτερο, ἀπαλ-
λευμένο ἀπὸ τὴ σημερινὴ θανατερῆ ψευτιά πού κω-
ρῶναι τὴν κοινωνία καὶ ἀναδείχνει τοὺς ἀνάξιους καὶ
ἐπιτίδειους.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΚΑΨΟΔΕΜΑΤΟΥΣΑ

Ο κ. Ποιῆς Σιωνιανόκος ποῦ γράφει ἀπ' τὸ Ρύ-
θειο γιὰ τὴν Παναγία τὴν Καψοδεματοῦσα τὴν ἀκόλουθην
μανιάτικη παράδοση ἀπαράλλαχτα, λέει, ὅπως τοῦ
τῆς διηγήθηκε ἕνας «προμηθεύτης»:

«Στὰ παλιὰ πᾶ χρόνια σ' ἕνα πανηγύρι τῆς Πανα-
γίας, οἱ τιμηγενοιστάδες θύμωσαν μὴ γελῶνα. Τὴ γε-
λῶνα αὐτῆ, ἐπειδὴ δὲν εἶχανε δεῖ ὡς τότε. τέτοιο πε-
ρίεργο ζῶντιο μὲ καὶ κάλο, τὴν πῆγαν σιὸν παπᾶ τοῦ
ἔβουσαν σὸν πιδὸ γοαμματιοῦμένο, γιὰ γὰ τοὺς πῆ τι
εἶχαν. Ὁ παπᾶς ἦ γιαιτὶ δὲν ἤθελε νὰ φανῆ πὸς δὲν ἤ-
ξερε. ἦ γιαιτὶ ἤθελε νὰ τοὺς κἀνῃ γὰ τοῦ πηγαίνου
οὐχὴ πῶτερο προσφορῆς, τοὺς εἶπε πὸς εἶναι ἡ Θεοῦσα
(ἡ Παναγία) καὶ πὸς κατέθηκε εἶτοι ὀλοζώντανη,
γιὰ γὰ τοὺς δεῖξῃ τὸ θάμα της. Ἄνα ἀκούσανε τέτιο
ποῦμου οἱ πανηγυριστάδες, ἀπὸ εὐλάβει χάρισσαν
τὴν ἀμμένα κερὶ τῆς ἐκκλησίας σὸ καθόλου τῆς γε-
λῶνας καὶ τὴ δάλανε καταμεσίς σὸ πέρινο τ' ἀλλῶν
σὸν σὸ πιδὸ καλὸ μέρος. Ἔτιον ἔως τότε θεριατῆς καὶ
σὸ κοινωτικό αὐτὸ ἄλλῶν γυῖο περιμένον τ' ἀλώτσια
δλες τοῦ ἔβουσαν οἱ θεμονιές. Κ' εἶσαν ἡ Θεοῦσα τοῦ πα-
πᾶ κινῶντας ὅτ' τὴ μέση μὲ τ' ἀναμμένα κερὶ ἔκανε
τὸ θάμα της βάζοντας ἡ σὸν σὸν θεμονιές. Καρεῖς
ἀπὸ τοὺς πανηγυριστάδες δὲ αἰσίστηκε ἀπὸ τὴ θέση του.
γὰ γὰ σὸν τὴ γωσιτῆ. γιαιτὶ αἰσίστηκαν ἦν κινῶν τῆς
θῆ τῆς ἔσθωνε, καὶ ὄνο τὴν παρακαλοῦσαν: «Ἐσὶ
Θεοῦσα μου, ποῦ τῆς ἀνάγες, κίμε τὸ θάμα σου καὶ γὰ
τὸ σὸν τῆς». Ὡς πὸν δλα κίμεταν. Ἔτσι λοιπόν, ἐπειδὴ
κίμεταν δλα τὰ δευῖα, εἶπρε ἡ Θεοῦσα τὸ παραῶν
της καὶ τὴ κισοτάζοντε τὸ θεριατῆ ἡ αὐτὸ: Πᾶμε σὴν
Παναγίᾳ τὴν Καψοδεματοῦσῶν.

Ἔτσι ὅπως εἶναι ἡ παράδοση δὲ ποῦ γαίνεται ἀ-
κέρμη, γιαιτὶ δὲ μᾶς λέει γιὰ πιδὸ λόγο ἔκανε ἡ Πα-
ναγία τὰ δευῖα καὶ τὸ πρόσκατο τοῦ παπᾶ μένει ξε-
κάριστο. Θὰ εἶναι σγετικῆ, ποῦ γαίνεται μὲ ἡν παρά-
δοση «Τοῦ Παπᾶ τ' ἀλλῶν» ἀπ' τὴν Ταβιά (Μαρινη-
ας) πὸν τῆ θολοκα σὸς «Παραδόσεις» τοῦ Ν. Πο-
λίτη, Τομ. Α' σελ. 37, καὶ πὸν σ' αὐτῆ τὸ ὄλο τῆς
Παναγίας τὸν παῖζει ἡ Ἁγία Μαρίνα. Στὶς σημειωσές
του δ κ. Ν. Πολίτης (Παρ. Τομ. Β' σελ. 705—6)

παράθετε καὶ παραλλαγή τῆς παράδοσης ἀπὸ Λεγαί-
να πὸν τῆ δημοσίευσεν ὁ Καρχαβίτσας σὴν «Ἐβδομαῖδα»
Τομ. Β' (1885). Στὴν παραλλαγή ὄχι κανένα πρόσκα-
το, ἀλλὰ πρὸ ἀφρισμένο κέρχεται ζῶνει τ' ἀλλῶν καὶ
τὸ σκεπάζει. Κι, ἄλλη παραλλαγή ἀργίτικη παραθέ-
τει ἀπὸ ἡν βιβλίον τοῦ Α. Καραγιάννη (Λειτουργια-
νίας δοκίμιον, Σύντομη 1872), ὅπου «Κάποιος ἀλλῶν-
ξε ἀνήμερα τῆς ἁγίας Μαρίας καὶ . . . ἄξασα ἄνοι-
ξε ἡ γῆς καὶ κατέπε ἀπὸν καὶ τὰ ἔβουσαν». Στὸ τέλος
παρητηρεῖ: «Ἡ ἁγία Μαρίνα ἀνικατέστησε εἰς τὰς
διηγήσεις τῶν εὐσεβεστέρων δαίμονα τοῦ φαντιστικοῦ
κόσμου. Εἰς τὴν Ἀσβίαν δὲ σὸπως ὑπὸ πολλῶν λέγε-
ται ὅτι νεοῖδες ἦσαν αἱ τιμηροῦσασαι τὸν ἱερέα, ὅ-
στις ἀλλῶν τὴν μεσημβρινὴν ὥραν ἐτάρατε τὴν
ἡσυχίαν του». Ἴσως σὴν μανιάτικη παράδοση γὰ εἶ-
ναι καὶ περὸδεμένες δυὸ μαζὶ παράδοσεις. Ἄς ἐτά-
ση καλύτερα ἦν θῆλη ὁ κ. Σταυριανόκος. Σημεῖωναι
ἀκόμη ὅτι ἔχω κινῶν ἐλοπρία, ὡς πὸς τὸ πρόσκατο τοῦ
παπᾶ ἔχει καμιά μακροτῆ σκέση ἡ ἕνα σκληρὸ καὶ
αἰλόγενρο ἐπίσκοπο πὸν τὸν ἐπικῆσαν τὰ νεοῖ ἡ τὸν
ἐφρασαν τὸ ποτιῖα, δὲ θηῖαμαι καλὰ, σὸ γοοῖσιν
του κάπου σὸ Ρῆνο, κατὰ μὴν γεωμανική παράδοση.

Ι. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

X I O N I

Κολῶς τῆν, καλοσφύρισε, μονάκριβη
καπέλλο τοῦ Βορρᾶ,
Γλυκεῖα ἀδελφεῖ τὸν γοῦτρεν καὶ τὸν μίς
καὶ τὸν μαζὶ ἐλ' χαρᾶ.

Κι' ἂν σὲ γνωρίῃ ἡ Γκιόνα, ὁ Πάωνης, ὁ Ὀλιμπος,
τὸ Μπέτσι κι' ἐκεῖ
σὴν Ἠπειρο καθε βουνο, πὸν χαίρεται
μὲ μῆνες τῆ λευκῆ

Ἄουονία, μὲ ἡ ἠλιόλουστη Ἀθήνα μας
πολὸ τ' ἀποθῆμαίει
καὶ νέψη σὸν κρεββάτι ποθοπλάνταχτη
μὲ χρόνια κριστεραίει.

Κολῶς τῆν, πὸν μοῦ φέρνεις τὰ μηνῆματα
ψηλὰ ἀπὸ τὸ χωριό,
ἐκεῖ πὸν τὸ Παγγαῖο λευκοντίνεται
μὲ σὲ τέτοιον κορὸ.

Κολῶς τῆν, πὸν μοῦ φέρνεις τίς ἐνθῆμμες
ἀπὸ τὸ μακρινὸ
πὸν τόπον καὶ τὸν χρόνονε περᾶσματα,
λευκὰ ἀπὸ μελανὰ.

Νά, σοῦ τῆ, δίνω τὴν ψυχῆ μου, πάρε τὴν
μὲς σὸν λευκὸ χορὸ
καὶ τὰ μαλλιά μου δίνω σου καὶ κίμεταν
τα πρὶν ἀπ' τὸν καιρὸ.

Καὶ κίμε με παιδί, πὸν σὲ χαίρομμουνα
μὲ ξενόιαστη καρδιά
καὶ σὴν λευκότη σου ἔβλεπα τὰ ἐγκόσμια
καθάρια, ἀγνά, λευκὰ—

* Ἀθήνα, Γενάρης 1880.

ΑΛΙΜΟΝΟ

Χρόνια είναι τώρα που προσπαθούμε να δώσουμε μιαν εξήγηση στον προσρχισμό του σχετλιαστικού ἀλιμίμονο. Οι ἀλιμικές ετυμολογίες που δοθήκανε, ἔξον αὐτῆ που λέμε ἔδω δὲν ἀξίζουνε τὸν κόπο οὔτε νὰ τίς ἀναφέρει κρινεῖς.

Ἡ μόνη σωστή, ἡ μόνη ἀληθινή, ἡ μόνη ἀπρόσπληγτη ετυμολογία εἶναι αὐτῆ που ἔδωσε ὁ Καθηγητῆς Ν. Πολίτης στὶς παρουσίες του (τομ. Α' σελ. 503-4).

Τὸ ἐπιφώνημα εἶναι παρμένο ἀπὸ τὴν τηλεφωταία κραυγὴ τοῦ Ἰησοῦ: «Ἡλί, ἡλί». (Ματθ. κζ'. 46).

Ἡ ἡλί! = ὦ Θεέ! Ὑπάρχει στὴ Σύμη ὡστα σήμερα ὁ ἰδιωματικὸς τύπος ὦ λῖς δηλ. ὦ ἡλί — ὦ λῖ (πρόβλ. βοηθῶ — βοθῶ, ῥότιδι — ῥόδι, τὸ εἶχα — τὸ ἔχα κτλ.), γίνεται δηλαδή ὁ συντραβηγμὸς, που λέμε, (ἀρχ. συναλοιφή) Γρ. Φιλ. σελ. 547. Ἡλί — ὦ λῖς μετὸ ἐπιρρηματικὸ «ς» στὸ τέλος (πρόβλ. ἀντί — ἀντίς, ὄχι — ὄχῖς, δηλαδὴ ὄχῖς, ἐπειδή ὄχῖς κτλ. Γρ. Φιλ. § 1625).

Ὁ ὦ ἡλί! = ὦ Θεέ. Τὸ ὦ τὸ κλητικὸ ἔνεκα τὸ αὐσιακὰ μακρόχρονο ξεφώνισμά του ἔχει γίνει οὐ. (οὐ Γιώργη, οὐ Μαρία. Στὸ Χαράκι τῆς Κύκκως).

Ὁ ὦ ἡλί στὸ Βατικανὸ κώδικα τῆς συλλογῆς τῶν Βυζαντινῶν παρουσιῶν, (γράφεται οὐ εἰ λῆ), (κόπτα τὸ βιβλίον τοῦ Ν. Πολίτη που εἴπαμε).

Ἡ ἡλί = ὦ Θεέ, Στὸν Ταρκενικὸ (αὐτῆ) καὶ στὸν Ἀθωνικὸ κώδ. (ἀη λῆ).

Καὶ τέλος ἀπλὰ ἀλλ' ἔξον τὸν Περισιάνικο καὶ στὸν Ἀθωνικὸ. (Οἱ διαφορετικὲς γραφεῖς στὰ μεσαιωνικὰ κείμενα φῶς φανερά πως καμιά σημασία δὲν ἔχουνε).

Ἐξὸν ἀπὸ τοῦτα ἔχομε τὸν Κεφαλοντικὸ τύπο ἀγλί που δείχνει ἀφιλονίκητα πως ὁ ἀρχικὸς τύπος εἴτανε ἀἡλί, γιατί στὴν Κεφαλονιά τὸ ἰ ἀπὸ τοῦ νεοελληνικοῦ διφτόγγου ἔχει ἀδύνηι σὲ τέλος λαυρητικὸ ν πριν ἀπὸ ἓνα ὀποσδήποτε δοντοσφαιροτο προστριβόμενον φτόγγο (σύμφωνο), λ. γ. ἀἰτὸς — ἀγτὸς, ναῖδεῖς — ναγδεῖς, τὰ ἐνάντια — τὰ ἐνάντια — τὰ γνάντια καὶ ἀπ' ἀπὸ ὕστερα ἀγνάντια.

Σημ. — Τὴν πολὺ ἀπλή καὶ μόνη σωστὴ ἐξήγηση εἰσότητ τοῦ ἀγνάντια, ἀν καὶ τὴν ἔχω διδάξει ἀπὸ γούνα τώρα στὴ Γραμματικὴ μου (σελ. 69, § 227), ὁ κ. Χατζηδάκης κάνει πως δὲν τὴν προσέχει ἀκόμα (Γενικὴ γλωσσικὴ σελ. 102 ὑποσημ.) Ἐν ὡς μᾶς προσέγει μετὸ παραπάνου, ὅταν εἶναι γὰ νὰ νᾶς δοῖσι (Ἡθηνῶς ΚΔ', 325), ἢ γὰ δείξει πὸ μεγαλύτερη ἀκόμα παλληκαριά, νὰ ἐπαναλάβει δηλαδή τίς ετυμολογίες μας γιὰ δικῆς του, χωρὶς καθάλου νὰ μᾶς ἀναφέρει. (Βλέπε ἐφημεοῖδα «Ριζοσπάστης» ἀριθ. 876' Δευτέρα 30 Δεκεμ. 1910, σελ. 1, στηλ. 2 - 3.) Ἐτοῖ κάνει πως ἀγνοεῖ καὶ τὸ ἀλί τοῦ κ. Πολίτη καὶ ἔχει τὴν ἰσχυροσύνη νὰ γράφει ἀκόμα ἀλοῖμονον. Ἀπὸ ὅμως πὸ τὰ ξαναποῦμε φαρδιά. — Τώρα στὸ προκείμενο.

Ἄλλοι τύποι: ἀλῖς (μετὸ ἐπιρρηματικὸ «ς» στὸ τέλος). — ἀλιὰ μετὸ ἀναλογικὴ μεταβολὴ τῆς ἐπιρρηματικῆς κατάληξης σὲ: α' (Γραμ. Φιλ. σελ. 540-41) — πρόβλ. ἐκεῖ — ἐκεῖα, ταχύ — ταχιά, ἀντίκρου — ἀντίκρουα, — ἀκόμη — ἀκόμα, ἔτσι — ἔτσα, κιάπῆ — κιάπῆα, ἦνι — νὰ, δῆ — δᾶ, ἀμμή — ἀμμά κτλ. (Βλέπε Περίοδ. Πεννηθῆ

ναῖ ἔτος 1909, Νοεμβρ. 15, σελ. 77). Τέλος τὸ πᾶν κοινὸ ἀλιμίμονο μὲ φαίνεται πως ἔχει γίνει ἔτσι: ἀλί μου — ἀλί σὲ μένα — ἀλί μένα, κατόπι κατὰ τὸ σχῆμα σ ἡμερα — σ ἡμερο, ὕστερα — ὕστερο κτλ. εἶπαν καὶ: ἀλί μένα — ἀλιμένο (σώζεται ὁ τύπος στὰ ἰδιώματα) καὶ κατόπι κατὰ ἰσομοίωση τοῦ ε σὲ ο: ἀλιμίονο. Τέλος ἀποτρίφθη τὸ νόημα τῆς ἀντονομίας καὶ τὸ ξαναεῖπανε: ἀλιμίονό μου, ἀλιμίονο σὲ μένα. (πρόβλ. οἰκοκὺρησ — σπιτινοοικοκὺρησ Γραμ. Φιλ. σελ. 392.

Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

ΣΕ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ

Ἄφου γινάμης στὰ μαξίς
λέω νὰ μὴν τὰ σταματήσ',
μὲν νὰ τραβᾷς πορδέλλια
πενηνταένα καὶ ἔξῃς.

ΟΜΕΡ ΧΑΓΙΑΜ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Σοῦ φέρνω ἐγὼ τῆς Νιότης μου τὴν πρόσχαρην ἡμέρα
μὲς τοῦ γεμῶνα τ' ἄνοια τὸν ἀγχιον κερφὸ
ἐγὼ μαι ἡ γλυκογέλαστη τοῦ πέλαου θυγατέρα.
Κάτι σοῦ φέρνω ἐγὼ.

Δὲν ἔχω πλούτη στὴν ποδιά, μὴ φωτιά στὰ μάτια
τῆς Γνώσης δὲν ἀνέθηκα ποτὲ τὰ σκαλοπάτια,
δὲ θάνω ἐγὼ στὸ σπίτι μας, ἀγάπη μου, θεμέλιο
ἄλλο ἀπ' τὸ αἰώνιο γέλιο μου, τ' ἀθάνατό μου γέλιο.

Σοῦ φέρνω ἐγὼ τοῦ τόπου μου τὰ μάγια καὶ τὰ μᾶρα,
ὅσα τοῦ φέρνει ἡ θάλασσα στὶς ἡμέρες ἀχτές
εἰμ' ἡ καλή σου ἡ Μοῖρα,
ποῦ δὲ θ' ἀρήσει σὶννεφια στὴ σκέψη σου ποτές.

ΙΟΥΣΤΙΝΑ

SOTTO VOCE

- Ὡ τί μεγάλες, που εἶναι τώρα οἱ μέρες!
- Τὸ κάμα τους βαθαίνει σὰ μολόδι...
- Κι ἀνώφελες οἱ γαλανὲς ἐσπέρες
ἢ σκέψη καὶ ὄλο ἢ σκέψη ὅταν μᾶς θλίβει!
- Ἄσε τὴν νὰ τὴν πάροννε οἱ ἀγέρες
ὡσάν κερφὸ ἀπὸ φτωχικὸ καλὶθι...
- Ὡ, πῶσο συλλογιέμαι τίς φοβέρες
τοῦ χρόνου που περνάει καὶ μᾶς συντρίβει.
- Τὰ νάτα εἶναι μαζὺ μας, μὴ σὲ μέλει,
τρώγησε ἀπὸ τὰ χεῖλια μου τὸ μέλι.
- Σὰν ἄνθι ἀπὸ ροδιά τὰ χεῖλια ἀνοῦνε,
φλογίζονται, διψοῦν καὶ ὄλο διψοῦνε...
- Κ' ἡ ἀστεῖρευτη πηγὴ μὲς στὶς ψυχές μας:
- Ὡ σὲ θὰ ξεδιψάσουμε ποτές μας!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει να διευθύνονται:

« ΕΤΑΙΡΙΑΝ «ΤΥΠΟΣ» Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑΣ »

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Γιά τὸ Ἐσωτερικὸ δερ. 20 τὸ χρόνο.
 > 10 τὸ ἕξάμηνο.
 > 5 τὸ τρίμηνο.
 Γιά τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. 25 τὸ χρόνο.
 > 15 τὸ ἕξάμηνο.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΕΝΟΥΜΕ να σημειώσουμε κάτι για την άεργία των Μηχανουργών, που εξακολουθεί εδώ και δυό μήνες. Είναι, α' δε γελιόμαστε, ή πρώτη μεγάλη και συστηματική άεργία που γίνεται στον τόπο μας. Από κοινωνικές τάξεις παλεύουν πρ' μια αξιοσημείωτη έπιμονή κι από τα δυό μέρη. Κ' είναι αλήθεια χαρακτηριστικό πως τη στιγμή που ο εργάτης ένοιωσε πως βρίσκεται σε αληθινή πάλη, κ' ή όργη τόν έπνιξε, τη στιγμή αιτή ένοιωσε άντικεινη την ανάγκη να μεταχειριστεί τη δημοτική γλώσσα στον άγώνα του. Είναι ή πρώτη φορά που βλέπουμε εργατικές προφήτυξες γραμμένες με τόνο σε δημοτική γλώσσα. Χαιρετίζουμε τὸ γεγονός σά μια καλή άρχή. Ο εργάτης πρέπει να τὸ νοιώσει πως ένα από τα όπλα του είναι κ' ή αληθινή δημοτική γλώσσα, ή γλώσσα του δηλαδή.

ΕΝΑ ζήτημα όχι πιά λογοτεχνίας ή γλώσσας, παρά ζήτημα καθαυτὸ ήθικῆς παρουσιάζεται κάθε τόσο που θα γίνει μια συζήτηση για τὸ πολυθρόλητο γλωσσικό ζήτημα. Δικαίωμα του να είναι ο καθένας καθαρευουσιάνος, μιχτός, Κοντικός, Μιστριωτικός και β.τι άλλο ή στενοκεφαλιά του μπορεί να τὸυ έταγορέψει. Μια υποχρέωση μόνο έχει, σά θγαίνει να συζητήσει δημοσία και να ελπει τη γνώμη του. Να σταθεί τίμιος, ήθικὸς άνθρωπος. Να μὴν ελπει τίποτε που μπορεί να ζημιώσει την υπόληψη τὸν άλλων, τίποτα δυσφημιστικό, τίποτα άβασάνιστο, τίποτα που να μὴν είναι απόλυτα θέβαιος πως είναι αληθινό. Μόνο ο μακαρίτης ο Μιστριώτης νόθετοῦσε ανεξέταστα όλες τις φήμες τὸν δρόμων κι από τὸκανε επίτηδες για να δυσφημήσει τὸς αντίπαλὸς του. Τὸ ίδιο κάνανε κ' άλλοι. Έτσι δημιουργήθηκε ο περίφημος Παλιόκουβέντας, ή Κέχοιμπάρα, τὸ σοφία σουζα, τὸ Πήρε ο διάολος τὸ Χριστό κι άλλες παρόμοιες αναγοῦλες. Μά είχαμε την ιδέα πως αὐτή ή έποχή πέρασε πιά, πως σήμερα οί άνθρωποι γενήσανε θετικότεροι, ήθι-

κότεροι, και για αὐτὸ ή λύπη μας είναι βαθιά σαν είμαστε άναγκασμένοι να σημειώσουμε πως και σήμερα βρίσκονται άνθρωποι που ζηλεύουνε τη δόξα τὸυ Μιστριώτη.

Ο κύριος Ἄμαντος είναι συντάχτης τὸυ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ. Είναι λοιπόν ο άρμοδιότερος, έχει τοῦλάχιστο χρέος να βασανίζει τις πληροφορίες που τὸυ προσφέρουνε, πριν τις παραδώσει στη δημοσιότητα. Γιατί όταν ένας συντάχτης τὸυ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ, που σκόπο έχει να δείξει την ιστορική εξέλιξη τῆς άθνητῆς μας γλώσσας, θγαίνει και θεβαιώνει άβασάνιστα πράματα άνύπορχτα, τότε κωτινενει να χαρακτηριστεί για άνθρωπος με κακή πίστη, που δεν πρέπει πιά να τὸύχοιμε καμιά εμπιστοσύνη. Σ' ένα άρθρο του στην «Άνθρωπότητα» που έπιγράφεται: «Πρὸς την μέσην λύσιν», κηρύχεται κι αὐτὸς οπαδὸς τῆς μιχτῆς γλώσσας. Δικαίωμα του. Ποτέ δε νοιώσαμε την ανάγκη να πληροφορηθοῦμε τι φρονεί ο κ. Ἄμαντος για τὴ γλώσσα. Λοιπόν στο άρθρο αὐτὸ ο κ. Ἄμαντος, που είναι συντάχτης τὸυ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ, δηλαδή υπάλληλος τὸυ Κράτους, δείχεται καθαρά συγκοφάντης για να ζητήσει τὸς δημοτικιστές. Και πρώτα-πρώτα άναγνωρίζει μια διάκριση που είναι καλή για την κωλοφορία μιας καθαρευουσιάνης εφημερίδας μα που είναι άνάξιμ για έναν αληθινό και σεμνὸ επιστήμονα. Μιλεί για «Μαλλιακή και Ψυχολογική γλώσσα». Τέτοια γλώσσα επιστημονικά είναι άνύπορχτη. Υπάρχει μόνο Ἄημοτι κ' ή γλώσσα δίπλα στην Καθαρεύουσα και στη Μιχτή. Τα δύο είναι κατασφηνάματα κωφενεκά που μοιζούνε έπιπολαότητα. Στο ίδιο άρθρο του ο κ. Ἄμαντος με την πὸ άλαφρή συνείδηση, θεβαιώνει πως μια αὐ τις άφορμές που γενήσανε τη μαλλιακή γλώσσα είναι και «αί προσωπικά αντίπαθευ» κατὶ τὸν οπαδὸν τῆς καθόρευουσῆς». Ψέμα. Τῆ Δημοτικῆ τῆ γενήσε μόνο ή επιστημονική μελέτη τῆς γλώσσας μας και τίποτες άλλο. Θεβαιώνει άκόμα πως οί δημοτικιστές γράσουνε τὸς τύπους: «άναρτυγμένο», «διακομιμένο» (άντι άνεπτυγμένο και διακεκομιμένο), «φρουραφειό» (άντι φρουραφείο), «επέροννας» (άντι έπερνούσα), «ερχότανε» (άντι ερχότανε), «Παφενός» (άντι Παφθινό»). Όλα αὐτά είναι ψέματα κωφενεκάτα. Προκαλοῦμε τὸν κ. Ἄμαντο να μῆς άποδείξει σε πὸ συγγραφέαδημοτικιστῆ τὰ είδε γραμμένα. Θεβαιώνει άκόμα πως οί δημοτικιστές κίνουνε «άφθονον χρῆσαν διαλεκτικῶν στοιχείων», ενώ άφειλε να ξέσει πως ο, Ψυχάρης οητά καταδικαίζει τὸς διαλεκτικούς τύπους και μῆς συμβουλεύει να μεταχειριζόμαστε τὸς Πανελληνίους. Είναι ο άνθρωπος που θεβαιώνει αὐτὰ κωκόπιστος ή επάπλοιος: «τι κι α δεχοῦμε, πάντα είναι ένα πράμα που δε σφιδάζεται, θερροῦμε με την ιδιότητα ενός άνώτερου υπάλληλου τὸυ Κράτους.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΑΜΑΝΤΗΝ

Ο Ἄμαντος, Ἄμμαντος, τοῦπάλην Ἄμανιτης τῆς κρέσης γλώσσας» πρόβαλε νέος κωκὸς Λευτής, και κωσανώνει μαλλιαρούς και κωρεμένους δέφνει, κ' ένδόξους Μιστριωτικούς κωφὸς μῆς ξαναφέρει.

ΓΙΚΡΑΓΚΑΚΗΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΕΝΟΣ ΚΟΚΚΟΡΑΣ

—Κουκουρίζου! Καίμημερα Νοσιδοῦλες... εἶπε ὁ γεωσκόκκορος σὺς νόσφερες κροτούλες.

Τὰ κοτόπουλα συγργανήθησαν ἀπὸ τὴν καλὸδεχτὴ ὑποδοχὴ τοῦ θρήναυε στὴν ξενιτιά ἀπὸ τὸν ἀγνωστο κόκκορα καὶ ἔβγαλαν μιὰ χαρούμενη φωνὴ κάρω, κάρω...

— Ἐλαστε πολὺ χαροποιμένες! Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ εἶς φιλήσω; εἶπε ὁ κόκκορας.

Ντροπαλῶς οἱ Νοσιδοῦλες κατέβασαν τὰ κεφάλια τους καὶ προχωρήσανε δεξιὰ. Ὁ κόκκορος ἐτέντωσε τὰ φτερά του, ἔφερε δύο βόλτες γύρω τους καὶ εἶπε.

— Θὰ σᾶς φιλήσω μὲ τὸ ζόρι...

Ἀνατρίχιασαν οἱ κοτοῦλες, τίνιξαν τὰ φτερά τους καὶ εἶπαν σὲ λίγο.

— Κόκκορα, πῆς μὲς πρώτα τοῦ βρισκόμαστε καὶ ἴσατε ὅ ἀφίνομε νὰ μὲς φιλήσεις.

— Κουτῆς, ποῦ δὲν ἔχετε! Βρισκόμαστε σὲ μιὰ μεγάλη πολιτεία, τοῦ τῆ ἔβλε Ἀθήνα. Ἐσεῖς ἀπὸ ποῦ ἦρθατε;

Οἱ Νοσιδοῦλες τὸν κοιτάζαν μὲ ἀπορία καὶ εἶπαν.

— Καὶ εἶναι πῶ μεγάλη ἀπὸ τὸ χωριὸ μας; Ἐμεῖς δὲ βλέπομε τίποτε. Μῆτε χωράφια, μῆτε σῆνο, μῆτε δέντρα. Ποῦ εἶναι ἡ ἀπλάδα τοῦ Ἀνεμόμλου μὲ τὰ μπόλια χόμματα καὶ τὲς νόστιμες ἀκριδοῦλες; Ἐδῶ εἶμαστε μέσω σ' ἓνα φρούριο ἔδῳ θὰ εἶμαστε πάντα.

— Ὅχι, εἶπε ὁ Κόκκορας ἔδῳ σᾶς ἔβαλαν γιὰ νὰ μῆθετε πρώτα ἀνατροφή.

— Τί θὰ πῆ ἀνατροφή; ρώτησαν τὰ πουλιὰ μὲ περιέργεια.

— Ἀνατροφή θὰ πῆ νὰ μῆθετε τὴν κρεββατοκάμαρά σας καὶ νὰ μὴν πηγαίνετε νὰ κοιμάστε ὅπου θέλετε.

Τὰ πουλιὰ ἀλληλοκατάχτηζαν καὶ γὰρ ψιθύριζαν μυστικά.

— Στὸ χωριὸ σας εἶχατε κρεββατοκάμαρα;

— Ἐίχαμε, ἀφοῦ κοιμόμαστε.

Καὶ ἀπὸ τί ἦταν κειομένο τὸ κρεββάτι σας;

Ἐίτανε ἀπὸ μιὰ μοιριά τοῦ εἶχε μῆτρα μοῖρα καὶ τσιμπούσαμε ὅποτε θέλαμε.

— Τσιμπούσαμε ὅποτε θέλατε; ἀρώτησε μὲ δυσπιστία ὁ κόκκορας.

Ναί, ναί... εἶπαν τὰ κοτόπουλα.

— Καὶ τί θὰ πῆ μοιριά; ἀρώτησε ὁ κόκκορας.

Οἱ πουλιὰδες κινάχτηζαν πάλι ἀναμεταξύ τους καὶ εἶπαν.

— Μοιριά θὰ πῆ ἓνα δέντρο.

— Καὶ τί θὰ πῆ δέντρο; ἀρώτησε ὁ κόκκορας γυρίζοντας τὸ κεφάλι.

— Δέντρο θὰ πῆ ἓνα μεγάλο ξύλο χοντρὸ γιὰ μακρὸ τοῦ πῆρε νὰ φτάσει στὸν οὐρανὸ καὶ ἔχει φύλλα πολλὰ - πολλὰ τοῦ σκεπάζουνε τὸν ἥλιο.

— Καὶ εἶναι πῶ ὁμορφο ἀπὸ τοῦτο δῶ τὸ ξύλο καὶ πῶ ἀνιγρὸ ἀκίμη;

— Τί ἄς καλέ; ἐκαμάρισαν οἱ πουλιὰδες.

Σὰ βράδιασε κορνιώσανε σφιχτὰ - σφιχτὰ στὸ ξύλο τοῦ εἶχε ἡ ἀποθήκη, καὶ τὰ ξημερώματα ὁ κόκκο-

ρας ἔβαλε τὰ δυνατὰ του νὰ λαλήσει πῶ δυνατὰ καὶ πῶ γλυκὰ, γιὰ νὰν τὸν ἀκούσουν οἱ πουλιὰδες.

— Μπᾶ! Ξημέρωσε: εἶπαν τὰ κοτόπουλα στενοχωρημένα δὲ βλέπομε τῆστρα...

— Ἦ εἶναι πάλι τῆστρα; ἀρώτησε ὁ πολιτισμένος κόκκορας μὲ θυμὸ.

— Τὰ ἄστρα δὲν ἔχεις τί εἶναι; γὰρ γουρᾶ πετραδάκια στὸν οὐρανὸ τοῦ οὐβόνουν ἓνα ἓνα κἀθε πρωῖ.

— Ἐδῶ δὲν ἔχει τέτοια πράματα. Μονάχα ἥλιο ἔχει στὸν οὐρανὸ μας, εἶπε μὲ πόζα ὁ κόκκορας.

Σὰ μεσουράνισε ὁ ἥλιος, κατέβηκε ἡ Κυρὰ τοῦ καὶ ἀνοίξε τὴν πόρτα τῆς ἀποθήκης καὶ ἀφοῦ τοῦς ἔοριξε λίγο σῶθλο, τὲς ἄρισε νὰ ξεπορτίσουν μαζί μὲ τὲς ἄλλες γότες. Πετᾶχτηκε ὁ κόκκορας κιαμορτὸς καὶ περιφρονώντας τὴν παλιὰ του παρέα, πήγαινε μὲ τὸ κρινούριο του μουσαριῖο. Καὶ βγαίνοντας ἀπὸ τὴ σιδερένια πόρτα, τὲς ἔδινε σουβούλες.

— Νὰ ἰσχύσατε πάντα κοντάμου. Πεζοδρομὸ-πεζοδρομὸ. Ἐδῶ ἔχει πολλὸ λογιὸ κιντύνους ποῦ δὲν τοῦς εἶδατε στὸ χωριὸ σας.

Τὴν ἄρα κείνη ἓνα αὐτοζήνητο κερουσιάζεται. Στ' ἄγριο σφύρημά του καὶ στὸ δαιμονισμένο του πέρασμα, οἱ πουλιὰδες πετᾶχτηκαν στὰ πῶ χαμηλὰ γειτονικά κεραιμῖδια. Ὅταν σὲ λίγο ὁ κόκκορας τὲς ἀντίκρουσε στὰ κεραιμῖδια, ἀνέβηκε σ' ἓνα πεζούλι καὶ τὲς φώναξε:

— Ποῦ θὰ μοῦ τὰ πῆτε, πάλιοχωριάτισες...

ΤΙΟΥΧΑΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Γ. Σ. Δούρα: «Ἀη Γιώργης». — Στέλιος Σπεράντζας: «Ψηφιδωτά». — Μυρτιάτσικας: «Τριγούδια».

— Ἡ παράδοση καὶ τὸ θᾶμα τοῦ Μεγαλοκλαυτηρα, μᾶς δόθηκε μὲ ἀληθινὴ καὶ πλούσια ἐπιπέδη ποιησιμὴ, στὸ νέο βιβλίον «Ἀη Γιώργης» τοῦ ποιητῆ Γ. Σ. Δούρα. Μὲ δεμένο δεκαπεντασύλλαβο στίχο, ἀέριον δημοτικὴ γλώσσα καὶ μεστὸ νόημα, τραγουδιέται ἡ εὐσέβεια, συγκαταμένη πάντα στὸ νόημα τῆς τέχνης.

Ἄν καὶ σ' ἄλλες, ξένες φιλολογίες, ἡ θρησκευτικὴ ποιησιμὴ δὲν εἶναι σπάνια, πρόκειται νὰ εἶμαστε ἐδωροστημένοι τοῦ καὶ σὲ μᾶς σημερὰ μπαινὲ ἀπὸ ποιητῆς, ποῦ ἀληθινὰ πιστεύουνε, ὅσο καὶ ἂν τὸ εἶδος τοῦτο γιὰ τὴ σημερινὴ ἐποχὴ μᾶς φαίνεται ἀρκετὰ καθυστερημένο.

— Ὁ Στέλιος Σπεράντζας, ποιητῆς βραβευμένος στὸ διαγωνισμὸ τοῦ «Νουμᾶ», ἔβγαλε τὰ «Ψηφιδωτά», συλλογὴ ἀπὸ στίχους του μὲ δροσιά, μὲ χάρη, μὲ ἀρμονία. Εἶναι ἀπὸ τοῦς νέους ποῦ τὸ μέλλο τοῦς γλυκογελά. Εξωορίζομε γιὰ πῶ πρωτότυπο, «Τὸ τραγοῦδι τοῦ Σατάν», καὶ γιὰ πῶ ἐμπνεσμένα τὰ τραγοῦδια: «Χιθῶνα», «τῆς Μοῖρας», «Πετροδία», «Ὁ Καλόγερος».

— Κυκλοφόρησε τὸ βιβλίον τῆς Μυρτιάτσικας:

«Τραγωδίας», που η Έταιρία «Τύπος» είχε από καιρό έτοιμο. Κριτική του βιβλίου αυτού, γραμμένη από το Ρήγα Γκόλφη, τυπώθηκε στο «Νουμάς», φύλλο 647 τοῦ 1919.

— Βγήκανε σε δεύτερη έκδοση από τον εκδότη κ. Μιχαήλ Σ. Ζηράκη οι «Ίασηβοί και Ἀνάστασις» του Κωστή Παλαμά (δολ. 2,50). Σε λίγες μέρες βγαίνει από τον ίδιο εκδότη σε δεύτερη Έκδοση η «Ἀσκήσις Ζούβ», εξαντλημένη από χρόνια κ. αὐτή.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Οἱ παπᾶδες στὸν πόλεμο. «Τὸ παράδειγμα τοῦ ἄββᾶ Ζούβ». — «Σοσιαλιστικοὶ ἔρωτες». — Τὸ βραβείο τοῦ Νόμπελ.

Ὁ Νίτσε κατηγοροῦσε τὸ σημερινὸ πολιτικὸ πῶς περπατᾷ μετ' ἄνεμον τὸν μπουρνούτσο. «Ὀνομάζουμε — ἔλεγε — καλὸν ἄνθρωπο τὸν πρῶο καὶ συμβιβαστικὸν, μὰ καὶ τὸ γενναῖο, τὸν ἀλίγιστο, τὸν αὐστηρὸ... Ὀνομάζουμε καλὸν, τὸν καλόκαρδο, ἐκεῖνον ποὺ ἀποφεύγει τὸν ἀγῶνα, μὰ καὶ κείνον ποὺ γινώνει τὸν ἀγῶνα καὶ ποθεῖ τὴ νίκη...» Εἶναι ἀλήθεια πῶς ἔτσι τοὺς ὀνομάζουμε; κ' ὁ λόγος εἶναι πῶς ἐμεῖς ποὺ πέφτουμε σ' αὐτὰς τὰς ἀντινομίας, δὲν εἴμαστε ἕνας, μὰ εἴμαστε πολλοί, ὁ καθένας μας μετ' ἑστέρας, διαφορετικῆς πίστεως καὶ πολιτικῶν ψυχῆς. Ὅμως ἴσως, ἂν κινεῖς προσπάθειαν νὰ μετῆ, πρὸς τοῦτο μέσα σ' ἕνας αὐτὰς τὰς ἀντινομίας, νὰ βρεῖ πῶς ὅλες ἀνταποκρίνονται σὲ κάποια πρόωτη, κοινήν γιὰ τὰ πάντα ἀλήθεια, αὐτὴν τὴν ἰδίαν ποὺ ὅταν μιλεῖ σὲ καλλιτεχνικὸν τὸν ἄνθρωπον αἰσθηματικῶς, τὸν κάνει νὰ ξεχωρίζῃ τὰ ὅμοια καὶ τὰ ὁμοία. Αὐτὴ λοιπὸν ἡ ἀλήθεια μᾶς λέει πῶς δὲν ταιριάζει σ' ἕναν δάσκαλο τῆς μονομαχίας νὰ δέχεται χαστούκια παρακαλώντας τὸ Θεὸ νὰ συγχωρῆσιν ἐκεῖνον ποὺ τοῦ τὰ δίνει. Καὶ μᾶς λέει ἐπίσης πῶς δὲν εἶναι καλὸς παπᾶς, ὁ χριστιανὸς παπᾶς στρατιώτης, ὁ παπᾶς πολεμιστῆς, ὁ παπᾶς ποὺ ντυρεφάει καὶ σκοτώνει, γιὰ ὅποιον λόγον, γιὰ ὅποιον ἅγιον σκοπὸν, γιὰ ὅποιον πατριδᾶ ἢ θρησκείαν. Εἶναι ἡ ἀλήθεια αἰώνια ἀλήθεια ποὺ μᾶς διδάσκει νὰ εἴμαστε «ἢ παπᾶς παπᾶς ἢ ξενὴς ξενὴς» καὶ ποὺ μᾶς εἰρωνεύεται μετ' ὁ δάσκαλος ποὺ διδάσκει καὶ νόμο δὲν ἐχράταις». Γιαντὸ, ὅσο μᾶς συγκινεῖν καὶ ἐνδουσιάζουν οἱ παπᾶδες ποὺ πεθαίνουν ἀπὸ ἐχθρῶν βόλων, τὴν ὥραν ποὺ δίνουν τὴν θεῖαν κοινωνίαν στὸν πληρωμένον στρατιώτη ποὺ ξεψυχᾷ: τόσο μᾶς ἀγαπᾷ τοῦν οἱ παπᾶδες ποὺ σκοτώνονται τὴν ὥραν ποὺ σημαδεύουν τοὺς ἀπέναντι τοὺς ἐχθροὺς, ἀνθρώπους: καὶ τόσο τοὺς λυποῦμαστε, ὅταν ξέροισιν πῶς οἱ καθολικοὶ σὲ τοῦτο τὸν πόλεμον, ὀδηγήθησαν μετ' ἑστέρας.

Τέτοιες σκέψεις μᾶς γεννάει ἐμᾶς τὸ μυθιστόρημα τοῦ I. Brumo-Ruby: «Τὸ παράδειγμα τοῦ ἄββᾶ Ζούβ». Ὁ πόλεμος λένε οἱ μυθιστορηματικοὶ ἀπὸ τὴν νίκη πατριώτες, ἐξέγειρε τὴν ἰδέαν ποὺ εἶχε ὁ κόσμος γιὰ τὸν ἄλλον τὸν. Ἐγινε ἐντελῶς ἀντίθετη γνώμη. Πῶς λογικὸν — ἄνθρωποι δυστύχημα — εἶναι βρισκαμε νὰ καταγγεῖν ἢ θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, παρὰ νὰ τὴν βλέποισιν νὰ κατανήσει θρησκείαν πολεμικήν, ἕνα εἶδος λίκου ντυμένου ἅνθρωπου.

— Οἱ ὠραῖες ἰδέες ἐνώνουν πολλὴν εἰκόλαν τοὺς ἀνθρώπους: ἕως σὲ τὴν ἐφαρμογὴν τοὺς παρουσιάζονται συνήθως καὶ πράγματα πολλὰ περιέργη. Ἡ ζωὴ ἀπὸ μέρη μᾶς δείχνει τὸ φιλόδοξον χριστιανὸν τὸν ἄν-

θρωπὸν ποὺ εἶναι ἀπολαυτικὸς γιὰ τὴν γυναῖκα του καὶ τὸν ἄνθρωπον γιὰ τὴν ὑπηρεσίαν του: τὸ σοσιαλιστὴν ποὺ κάνει τεμενάδες μπροστὰ σὲ κεφάλαιον ἅνθρωπου ποὺ χαμογελάσει, ἢ ποὺ κινεῖ τὴν οὐράν του μόλις τὸν διορίσουν ὑποπληλᾶκο καὶ σὲ τὴν πρὸ ἀντισοσιαλιστικὴν ἐπιχείρησιν ἢ ὑπηρεσίαν. Οἱ «Σοσιαλιστικοὶ ἔρωτες» τῆς κ. Blanche Vogt εἶναι ἕνα μυθιστόρημα ἀπάνω σὲ ἀνάλογο θέμα. Μία γυναῖκα, τρυφερὴ καὶ γλακεῖα, γίνεται θύμα ἑνὸς ποὺ τῆς κέρδισε τὴν ἀγάπην μετ' ὠραῖες του τὶς ἰδέες. Ὅμως ὅσο ὠραῖο ἦταν τὸ κέρδιον, ὅταν ὁ Κύριος αὐτὸς φανερώθηκε ἕνας χοντροῦνθρωπος ἅνθρωπος καὶ τοὺς ἄλλους ποὺ ποῖν τοὺς συγκαίνωνε. Γιαντὸ οἱ ἰδέες μπαίνουν εἰκόλαν σὲ τὴν σκέψιν τοῦ ἀνθρώπου, μὰ ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ ἀλλάζει — ἂν ἀλλάξει — πολλὰ εἰκόλαν καὶ πολλὰ ἀργά.

— Τὸ φετινὸ βραβείον τοῦ Νόμπελ γιὰ τὴν φιλολογίαν φαίνεται πῶς δὲ δόθηκε σὲ κανένα. Ἡ εἶδηση ποὺ γράφτηκε σὲ μερτικῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων, πῶς εἶχε ἀποφασιστεῖ νὰ δοθῆι στὸν Κνουτ Χάμσον, ἀπὸ δείχτηκε πῶς δὲν εἶταν ἀληθινή. Τὸ ἐναντίον, εἶναι νεώτερον εἶδηση ἀπὸ τὴν Στοκχόλμην πῶς ὁ λόγος ποὺ τὸ βραβείον τοῦ Νόμπελ γιὰ τὴν φιλολογίαν δὲ δόθηκε κρέτος σὲ κανένα, εἶναι γιαντὸ ὁ ποιητῆς Κάρολφελντ, γροιλανδέας τῆς Σουηδικῆς Ἀκαδημίας, ποὺ εἶχε κερδίσει ἄξιον γιὰ τὸ βραβείον, δὲν τὸ δέχτηκε. Ἄν ἡ εἶδηση εἶναι ἀληθινή, τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπὸ τὰ σπανιότερα καὶ θαυμαστότερα, σὰ συλλογιστεῖ μάλιστα κανεὶς πῶς τὸ χρηματικὸν ποσὸν νὰ συνοδεύει τὸ βραβείον εἶναι πάνω ἀπὸ 100,000 δραχμῆς. Τὸ παράδειγμα ποὺ ποιητῆς αὐτὸς ὁ Σουηδὸς, ποὺ καμπόσοι καμπόσοι ποὺ πάντες νὰ πεθαίνουν γιὰ τὸ κέρδιον τὸ ἀριστεῖον μας.

Ο ΣΚΛΗΡΟΣ ΣΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΟΥ

Τώρα κοντὰ μοῦτυχε νὰ βρεθῶ σὲ τὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ νὰ γνωρίσω ἐκεῖ τὸν κ. Ν. Ζελίτα, τὸ Στέφανον Πάργον τὸν «Γραμματικόν». Κάτω βράδι ὁ κ. Ζελίτας ποὺ εἶχε τὴν φροντίδα γιὰ τὸ τυπικὸν τὸν Σύγγρονων Προβλημάτων τοῦ Σκλήρου, μετ' ἔρχετο καὶ πῆγαμε σὲ τὸ σπίτι, ὅπου ἔμενε ὁ συγγραφεὺς τοῦ, στὸν Κεντρικὸν δρόμον. Ξαναπῆγα ὅσοι ἀπὸ λίγες μέρες πρὶν μετ' ὁ κ. Ζελίτα καὶ δυὸ ἄλλων δημοτικῶν, γιὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσομε, ἢ πρὸς σωτῆρα γιὰ νὰ μᾶς ἀποχαιρετήσῃ, γιαντὸ εἶταν ἕτοιμος, ὅπως μᾶς εἶχε περὶ τὴν πρώτην φορᾶν, νὰ φύγῃ γιὰ τὸ Χελουάν. Κ' ἐπειδὴ ἀνάστα τὴν ἀναχώρησίν του, ἐγὼ πῆγα καὶ τὸν εἶδα καὶ τρίτην φορᾶν. Σ' αὐτῆς τῆς φορῆς ἔβλεπον, συντομῆς μάλιστα, περιορίστηκε ἡ προσωπικὴ μου γνωριμία μετ' ὁ Σκλήρον. Ὅσοι ἀπὸ δυὸ μέρες ἐγὼ ἔφυγα γιὰ ἔδω, καὶ αὐτὸς δὲν ξέρον, ἂν πρᾶγμα νὰ γυρίσῃ σὲ Χελουάν ἢ ἂν πεθάνῃ σὲ τὴν Ἀλεξάνδρεια.

Ὁ θάνατος τοῦ δὲν ἦταν ἀναπάντεχος. Ὅταν πηγαίνομε νὰ τὸν δοῦμε τὴν πρώτην φορᾶν, ὁ κ. Ζελίτας μοῦ εἶχε παραστήσει σὲ πρᾶ κατὰστατον θρισκόταν. Ὑπόφερεν ὅχι ἀπὸ μὰ μόνον ἀρρώστια, μὰ ἀπὸ περισσότερες, καὶ τὸ τέλος τὸν εἶταν ἕτοιμος καὶ ἔξω καὶ ὁ ἴδιος. Στὴν Ἀλεξάνδρεια εἶχε ἔσθῃ ἀπὸ τὸν καλοκαίρον, γιὰ νὰ πεθάνῃ τὸ βιβλίον του καὶ ἴσως ἐπειδὴ κινεῖται περισσότερο καὶ ἔτσι ἔμενε.

πεσε στο κρεβάτι, απ' όπου δεν μπόρεσε να ξαναση-
κωθεί.

Σάν πήγα να τον δω, είχε δυό-τρεις μήνες στο
κρεβάτι. Βρέθηκα σχεδόν όμπρός σ' έναν ήσσιο άν-
θρώπου νέου άνόμι. Ωχρότατος κ' εξαντλημένος έ-
κοιτούνταν με άνασηκωμένο μόνο το κεφάλι και τ' άλ-
λο σώμα κρατώντας το όσο μπορούσε πειθό όριζόντια.
'Η όψη του και ή θέση του μου θύμισαν, και τότεγα
ύστερα του κ. Ζελίτα, κάποιαν εικόνα που είχα δει του
Χάινε κατόνοτου. Γιατί και στο πρόσωπο μου φαίνε-
ται πώς έμοιαζε με την εικόνα που είχα δει: Το μέτω-
πό του πολύ ψηλό, τα μουστάκια λεπτά και άφησιμέ-
να στη φυσική τους κλίση, τα γένια όχι μεγάλα και
σχεδόν στο περιθώριο μόνο του σαγονιού. Ένα πρό-
σωπο σαν άμογραφία.

Είδα λοιπόν το Σηληρό μωζόντανο. Και όμως πό-
σο είταν ακόμη ζωντανός, όταν κοιθόντιαζε! Και
πώς ή κοιθόντια του έπρογε στροφή και ζοφή και ό-
λοσδιόλου άβιαστη! Σχεδόν όλο αυτός μιλούσε. Εί-
μας τους άλλους μόλις μής άφηνε να ποιήσε τίποτα.
Και στη συζήτηση τους παρακολούθουσε όλους, τι
έλεγαν, όταν έτύχαινε να μην άποτεινόνται σ' αυτόν
και νακούωνται σχεδόν σύγχρονα ένα και τρείς και
πρόφτανε σε όλους να κάνει την παρατήρησή του
ή άκοή του και ή όραση άερέραις άκόμη. Κ' έδειχνε
ή κοιθόντια του, όταν από πάντων έπρόκειτο για τα
πολιτισμολογικά πράγματα, όχι μόνο το μελετημένο,
μά κ' εκείνον που λέει ο Ψυχάρης, το μεθοδολο-
γημένο άνθρωπο. Έβανε άνάλυση για το κάθε τι με
διολογητικά και με αριθμούς.

Την παγκόσμια κατάσταση την παρακολούθουσε ως
τα τελευταία του από τις έφημερίδες, όχι τις έλλη-
κές μονάχα. Ήξερε τα τελευταία γεγονότα και στην
'Ιταλία και στη Γαλλία και άλλου, και μπορούσε να
ναφέρει όλες τις λεπτομέρειες και για τον άριθμό των
βουλευτών της κάθε άπόχώσης στις τελευταίες εκ-
λογές και για πολλά άλλα πράγματα που παρουσιάζει
ή κατάσταση.

Τα Έλληνικά πράγματα βέβαια τα παρακολούθου-
σε με περισσότερο άκόμη ενδιαφέρο, όπως το άποδεί-
χνει και το βιβλίο του. Του βιβλίου του το τίπομα
μόλις είχε τελειώσει τότες και φυσικά μου είταν άκό-
μη άγνωστο. Σάν με είδε, εκείνο που μου ζήτησε πρώ-
τα πρώτα, για να κρίνει ως φαίνεται για τη βασιμώ-
τητα κάποιον του χαρακτηρισμών και συμπερασμάτων,
είταν να πληροφορηθεί από μένα ό,τι μπορούσε για
την έδώ κατάσταση: "Αν καλύτερέσουμε και προο-
δεύουμε ή αντίθετα πάμε στο χειρότερο και τι νομι-
ζω έγώ πρόοδο ή χειρότερο; ποιά είναι ή κυβερνη-
τική πορεία και πώς πρέπει να χαρακτηριστεί ή Κυ-
βέρνηση του Βενιζέλου; πού είναι περισσότεροι, οι
βενιζελικοί ή οι αντίθετοι, στην κάθε έπαρχία; άν
μαρτυρήν οι βασιλικοί να διακρινθούν σε κατηγορίες,
και ποιές. Και άλλα τέτια. Από πάντων ρωτούσε για
τους λόγιους, τι είναι, ό ένας, τι ό άλλος και γιατί.
Τό θεωρούσε σημαντικό για το βενιζελισμό ή τον άν-
τιβενιζελισμό ναχούν μαζί τους έναν Παλαμά λ. χ. άκό-
μη κ' έναν Ξενοπούλο.

Με την άφορη ή αυτής της κοιθόντιας, έννοείται,
μιλήσαμε και για πολλά σκετικά ζητήματα = Για
τη σοσιαλιστική κίνηση έδώ, για την άπαισιμότητα
του Βενιζέλου, για την ασηροκέρδεια και την παρα-
λοσία, για την προσωπικότητα και τον έγωισμό μα-

ή του Ραμουδ, για την άστασία του κ. τ. λ. Πάνον
στην άστασία μάλιστα των Ρωμιών, ξέσπασε του Σηλη-
ροϋ ή άγανάκτηση; Τς τς τς! Έπιτόλαος πάντα...
Δέν έννοεί - να φιαριστεί (είναι ή λέξη του)!
Δέν είναι ν' ακολουθήσει ένα όδρομο, ένα πρό-
γραμμα και να ενεργεί σύμφωνα με άρχές.
Ένθουσιάζεται σήμερα με τούτο, αύριο με
τ' άλλο, φωνάζει, θαρρείς πως κάτι θα γίνει σ'
ατή ή σ' εκείνη τη διεύθυνση, σ' αυτόν ή σ' εκείνον
τον κλάδο και δέν γίνεται τίποτα! Τίποτα δέν κάνει,
ξεδιαιώνει, τα ξεχνά όσα έλεγε, τα γυρίζει. "Όχι έ-
πειδή; άλλαξε άρχές, μά επειδή; δέν άπότμησε ποτές.
"Όλα τα παίρνει ξάπτεσα. Σοβαρότητα καμιά!

Μιλήσαμε και γενικότερα για την άστική ψυχολο-
γία. Έτόνισε ό Σηληρός την άβουλία και τη νοσηρό-
τητα που δέρονει τις άστικές κυβέροντες. Άνάφερε ως
κλασικό παράδειγμα της άβουλίας αυτής τη Ρουσία
του Κερένσκυ. Και ύστερ' απ' όλη αυτή την κοιθόντια
και τη γενικότερη και την ειδική για τα έλληνικά
πράγματα και πρόσωπα και την πορεία τούτων κ' έκεί-
νων, το συμπέρασμα είταν πως «τέλειωσε, δέν είναι
προσκόμη και πρέπει όλοι μας να γίνουμε σοσιαλι-
στές».

Στις κοιθόντες που κάναμε δέν έλειψε και το γλωσ-
σικό. 'Η καθαρεύουσα του φαίνόντανε πειθό πράμα ό-
λοσδιόλου άψηγο και κρύο, που δέν μπορούσε να την
ύπαφέρει και να γράφει σ' αυτή το βιβλίο του Γι αυ-
τό τόγραψε στη μωσοδημοτική, άν κ' ένόμιζε ότι θα
διαβαζόντανε σε μεγαλύτερο κήλο, άν είταν πιο κα-
θαρευοσιάνικο. 'Ο φίλος του Μαρσέλλος, δάσκαλος
στο πρότυπο δημοτικιστικό σχολείο του Κάφρο-Ζαριάτ,
τόν μάλλονε σ' έ γράμμα του για την κατάσταση
γλώσσα του, μ' αυτός είχε νάντητάξει πώς το βιβλίο
του είταν προπαγανδιστικό κ' έπρογε να διαβαστεί.
Μέσα σ' ένα κεινό με διαστραμμένο το γλωσσικό αί-
στημα, που άπειτεί την καθαρεύουσα, κ' έτσι που τό-
γραψε, έλεγε, καταντάει μεγάλη παραχώρηση στη
δημοτική. "Αφού, δασκαλάκο μου, — έλεγε για το φί-
λο του — βλέπεις τώρα κ' ένα φανατικώτατο ως έχτες
δημοτικιστή, το Ψ. Πολίτη, να ξεπαθώνει για γάση
της καθαρεύουσας με άδωρο του έπιταυτού! Αυτό
το τελευταίο δέ θυμάμαι και καλά άν τό είπε στην κοι-
θόντια για τη γλώσσα ή όταν μιλούσε για την έπιπο-
λαότητα και τους άβανους ένθουσιασμούς του Ρω-
μοϋ. Έγώ τό μάθαινα πρώτη φορά από το Σηληρό.
Ειδικά στο ζήτημα της γλώσσας είπε πως δέ χα-
ναινε μερικές υπερβολές του Ψυχάρη όπως τα λαϊκά
όνόματα των μηνών άντις τα λατινικά, που τάχουν ό-
λοι οι πολιτισμένοι λαοί και που είναι σ' όλους μας
γνωστά. Είπε και κάτι άλλα πάνον στο ίδιο ζήτημα,
χωρίς ναχει σ' όλα δικιο.

Θυμάμαι άκόμη από τις κοιθόντες του την άγανά-
κτησή του που δέν έχουμε τάξη, που δέν άπαντοίμε
στα γράμματα που λαβαίνουμε. Σ' αυτό είχε να πα-
νήσει το Μαρσέλλο. Το Μαρσέλλο τον παίνανε και
να μια κριτική που είχε γράψει για το βιβλίο του σ'
άλεξαντριανή έφημερίδα. Οι άλλες κριτικές που τού-
χαν κάνει δέν του άρεσαν. Κριτική, έλεγε, οι Ρωμιοί
δένν ξέρουν να κάνουν. Δέ λένε—Τούτο κ' εκείνο λέ-
ει ό συγγραφέας; αυτό τό λέει σωστά, εκείνο όχι, για
τούτο ή για κείνο τό λόγο; αυτό μ' άρέσει, εκείνο δέ
μ' άρέσει. Παρά πάνον να κρίνονν ένα έργο; άνά-
φέρων άνρες - μέσες του, για ξένους σκοπούς, μό-
νο για να βρούν άφορη ή να πούν κάτι τι άλλο, κάτι
κ' όσα τους.

Αυτά είν' άπάνου χίμου όσα θυμάμαι άπ' τό Σκληρό. Ίσως νά δημοσιεύτηαν σ' Άλεξαντριανά ή Κορινιά φύλλα καλύτερες πληροφορίες και για την προηγούμενη ζωή του εκεί κάτω και για την περίοδο της τελευταίας άρρώστιας του. Δέν ξέρω. Εγώ τά πάρα πάνω τά σημείωσα όπως μπόρεσα νά τά ξαναφέρω στο νού μου ύστερ' άπό 'να μήνα. Με τη σειρά τους και πώ άπλωτά δέν εΐταν δυνατό νά τά θυμηθώ. Ποῦ νά τόξερα τότες πού εΐμαιν έξφί ότι θα χρειάζοτανε νά τά γράφοι! Δέν εΐταν, όπως εΐπα, ανακρίνετος ο θάνατος τοῦ πολέτηου άνθρώπου, μά δέν τόν περιμέναμε και τόσο σύντομα!

Ι. ΣΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

z. Ρουβ. Αδελφική ποιήση. Τίποτα άλλο. -z. Γεωρ. 'Αθ. Περσ. Εδωριστοῦμε για τό γράμμα σας και σέ συγγράμμα. Όπως τό «Κράτει Θεοῦ» εΐνα γραμμένο σέ γλώσσα δημοτική-καθαρεύουσα. Άλλοτε και ή ουσία δέν εΐναι για περιοδικό φιλολογικό. Εΐσαι πώς. Μη βιάζεσαι νά δημοσιεύεις. Μελέτησε πρώτα, τί ζωή, τί τέχνη και τί γλώσσα μας-- z. Σωτ. Δ. Καλλ. Μήν άρχίζεις με στίχους πού πρέπει νά σπάσει κανένας τό κεφάλι του για νά τοῦ γράσει. Άγριό τους για πώ ύστερα, ή zi' άκόμη καλύτερα για ποτέ. Ύστερα μήν επιτρέπεις στον εαυτό σου από αυτές τίς ποιητικές έλευθερίες πού δέν εΐναι παρά ποιητικές άνορθογραφίες. π. z : άπάν στο ἄτι, 'πελώντας, εὔτυχες, zή.--z. I. Συγουλ. Εδωριστοῦμε για τά λόγια σου. Εδωριστοῦς νά μήν στείλεις. Παρακαλοῦμε, ἄτι εΐναι για τόνομα, από τί μου μεριά τοῦ χαριτοῦ. Θα φροντίσουμε νά σου δημοσιεύουμε, όμως πρόσεχε λίγο τό στίχο.--z. Σ. Στ. Για νά ἰδεΐς πόσο δίκαιες εΐναι οί κριτικές τοῦ «Νουμά», όπως μᾶς τό γράφεις, διάβασε τό γράμμα αυτό πού μᾶς έστειλε ο λογαγιάφος z. Φαλάτς.

Πρέπει νά σΐς εκφράσω διό τί βαθεῖά μου εδωριστοῦνη για όσα καλά και τιμητικά γράφατε στο περασμένο σας φύλλο, κρινόντας τό ταπεινό μου βιβλίο «Η ζωή στη Σκῆρο». Τα λόγια σας με συγκινήσανε αληθινά και με κάνανε νά σκεφτοῦ τί μεγάλη σας καλωσύνη και τιμώτητα, τί στιγμή σου άλλοι--φίλοι μου αυτοί--σέ προφορικά λόγια δέ βρισκανε φεγάδια άρκετά για τό βιβλίο μου.

Με βαθεῖα εκτίμηση και άγάπη στο ἔργο σας.
 'Αθήνα 3-1-1920
 Λιζός σας
 Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

z. Ιουστίνου. Δημοσιεύονται. βλέπεις. Αυτό όμως πού τόσο επίμονα μᾶς άρνείσαι, δείχνει έλλειψη εμπιστοσύνης. Τίποτ' άλλο.-- z. Μπεμπέν. Δέν μπορείς παιδί μου νά γίνεις συγγραφέας γιατί δέν έξησες τί ζωή πού ζούνε οί άνθρώποι της ζωής, ούτε έννοιες ποτέ σου την ανάγκη της άπολύτρωσης, ούτε επώθησες ούτε αποκαλύφτηκε μαρός στην άδλεια παράση σου τό θαύμα της τέχνης. Σά νά εΐποῦμε εΐσαι κι' ελόγου σου πάν και κείνον τόν προκομένο τό Μιχαηλάγγελου. Ως τόσο παίρνει κάθε μέρα τρία κουτάλια της σούπας φαριν--λακτέ και μπορεί νά σου κάνει καλό. Και πάλι έδώ εΐμαστε.--z. 'Αναγνώστη μας. Διαβάσαμε κ' εμείς τό κύριο άρθρο πού δημοσίεψε στην «Εστία» της περασμένης Πέμπτης ο γνωστός ποιητής και 'Ακαδημαϊκός z. Ιωάννης Πολέμης κι' όπου έξορκίζει τί Γαλλία νά προστατέψει τά δικαιώματά μας και συγκινήθηκαμε.-- z. X. Str. ο z. K. σ' εΐχαριστεί πολύ. Ήθελε νά σου γράψει ή νά σέ συναντήσει, μά δέν ξέρει πώς.

**ΔΕΥΤΕΡΟΣ
 ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ 'ΝΟΥΜΑ,
 ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ**

Ό «Νουμάς», θέλοντας νά συμπληρώσει τόν άριθμό τών παιδικών τραγουδιών, πού τόν ώρισε στην προκήρυξη τοῦ Α' διαγωνισμοῦ του σέ πενήντα, προκηρύχτει για αυτό τό σκοπό Β' ποιητικό διαγωνισμό, συστήνοντας σ' όσους μᾶς στείλουν τραγούδια νά λάβουσ ύπόψη τους και τίς παρατηρήσεις πού κάνει ή Κριτική Επιτροπή στην κρίση της πού δημοσιεύτηκε στον 50 άριθ. (23 Νοεμβ. 1919) καθώς και στα θραβεμένα τραγούδια, πού δημοσιευτήκανε στους άρ. 50, 51 και 52 τοῦ «Νουμά», γιατί στο «Δεύτερο ποιητικό διαγωνισμό» μας ή Επιτροπή θα φανεί κάπως αδυστηρότερη και θα ζητήσει άπ' τά τραγούδια πού θα κρίνει νάνα περισσότερο μπασιμένα στο νόημα τοῦ Διαγωνισμοῦ.

Όσοι λάβουνε μέρος στο «Διαγωνισμό» μας πρέπει νά στείλουν τί ἔργα τους στα Γραφεία μας, Σοφοκλέους 3, ἔως στις 31 τοῦ Γεννώρη τοῦ 1920. Οί όροι τοῦ Διαγωνισμοῦ εΐναι οί ακόλουθοι :

1) Θα θραβετοῦν ΤΡΙΑΝΤΑ ποιήματα, αδιάφορο αν θα εΐναι ἑνός ή περισσοτέρων ποιητῶν. Το θραβεῖο θα δίνεται για κάθε ποίημα ξεχωριστά και θα εΐναι δροαχιμῆς ΕΙΚΟΣΙ για τό καθένα.

2) Τα ποιήματα πρέπει νά εΐναι άπλά και ὄσο μπορεί πώ σύντομα. Νά μήν ἔχει τό καθένα περισσότερους από εΐκοσι στίχους και οί στίχοι νά μήν εΐναι μεγαλύτεροι από έντεκασύλλαβοι. Τα θέματα θα παρῶν από την καθημερινή ζωή τών παιδιῶν, τά νοήματα πρέπει νά εΐναι άπλά και παιδικά και στενά δεμένα με τί μορφή και ή γλώσσα καθαρή δημοτική, ή γλώσσα τοῦ σπιτιοῦ, άπλή και δίχως ιδιωματομοσός. Οί φράσεις σύντομες και με άβίαστη σύνταξη. Με κάθε στροφή νά τελειώνει και κάποιον άξέριμο νόημα.

3) Τα ποιήματα πού θα σταλοῦν πρέπει νά μήν ἔχουν δημοσιευτεί.

4) Τα χειρόγραφα καθαρογραμμένα πάνω στην μιάν ὄψη μόνο τοῦ χαριτοῦ και ὄπογραμμένα τό z α - β ε ν α με κάποιον, ὄχι γνωστό, ψευδώνυμο ή άλλο διακριτικό σημάδι, θα συνοδεύονται με έναν κλειστό φάκελλο πού θα γράφει άπέξω τό ψευδώνυμο ή διακριτικό σημάδι τοῦ ποιήματος και θα περιέχει τόνομα και την άκριβή διεύθυνση τοῦ ποιητή, μαζί με τί δήλωσή του πώς θέλει νά ὄπογραφεῖ τό ποίημα αν θραβευτεί και δημοσιευτεί. Θ' άνοιχτοῦν μόνο οί φάκελλοι εκείνων πού θα θραβετοῦν. Κανένα χειρόγραφο δέ θα επιστραφεῖ.

Την κριτική επιτροπή δ' αποτελέσουν οί z. z. Α. Δόνος, Κ. Καρθαῖος, Κ. Παρορίτης, Δ. Ταγκόπου-

λος και Α. Τσανός. Γραμματέας της επιτροπής και εισηγητής του Διαγωνισμού ο Ρήγας Γκόλαρης και ο αυτόν πρόκειται να στέλνουνται οι φάκελλοι με τα ποιήματα. Η κρίση της επιτροπής θα δημοσιευτεί στο «Νομιά».

Η Όσα ποιήματα βραβευτούν θα γίνουν αποκλειστικό χετίμα της Έκδοτικής Έταιρείας «Τύπος» που θα τα εκδώσει όλα σε βιβλίο, μαζί με τα 19 που βραβευτήκανε στον πρώτο Διαγωνισμό μας, χωρίς κανένα άλλο δικαίωμα του ποιητή, έχτος από το βραβείο. Θα ακολουθήσει και μουσικός και ζωγραφικός διαγωνισμός για να συντεθούν εικόνες και μουσική για μερικά απ' τα ποιήματα που θα βραβευτούν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΒΡΑΝΑΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΕΥΣ & ΕΞΑΓΩΓΕΥΣ
 EN NEA YOPKH THS AMEPIKHS
 Διεύθυνσις: GEORGE VRANAS
 16-21-57, Greenwich St. & 16 Trinity Place
 NEW YORK, City, U. S. A.

ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ
Α. ΣΑΚΑΛΗ — Π. ΜΠΑΚΑΚΟΥ
 Πλατεία Όμονοίας

Henry's Magnesia—Seidlitz powder—Scrubs
 Ammonia—Enos fruit Salt—Atkinsons Eau de
 Cologne—Asthma cigarettis—Sanitas fluid et
 powder—Cherry tooth paste—Thymol tooth
 powder—Cuticura Soap—Cuticura ointment—
 Peats Soap, ως και όλα τα είδη των φαρμακευτι-
 κών σαπώνων, παραλήφθησαν εξ Αγγλίας και πο-
 λούνται χονδρικώς και λιανικώς.

“Le Gaulois,”
ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΑΛΛΙΚΗΣ
 Όδός Φιλελλήνων 14

Διευθυντής: **Σ. ΣΑΡΙΒΑΖΕΒΑΝΗΣ**
 καθηγ. της Γαλλ. εν τη Δημοσία Έμπορικῇ Σχολῇ Ἀθηνῶν
 Νέαι τάξεις ἀπὸ τῆς 1ης καὶ 15ης Νοεμβρίου
 δι' ὅλα τὰ μέρηματα (Elementaire, moyen καὶ Su-
 perieur). Εἰδικαὶ τάξεις διὰ δεσποινίδας καὶ κυρίας.
 Ἰδωσομένη μέθοδος ἢ παλαιῶν φήμης μέθοδος
 Alge με ὄριστα ταχέι καὶ ἀσφαλῆ ἀποτελέσματα. Πλη-
 ροφοροῖται καὶ ἐγγράφαι καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ἀπὸ
 5—8 μ. μ.

ΖΗΤΗΣΑΤΕ καρτὰ καὶ τοιγαρέττα Ἀμφίσης
ΠΑΛΛΗΝΓΚΑ-ΦΡΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΙΑ

ΔΗΛΩΣΗ

“Όσοι παρακολουθοῦν τὸ ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗ
 καὶ ὅσοι θέλουσι νὰ τὸν διαβάσουν τώρα καὶ
 δὲν ἔχουσι τὰ πρώτα φύλλα, μποροῦσι νὰ τὰ
 ζητήσουσι ἀπὸ τὴν ἑταιρείαν Τύπος καὶ θὰ
 τοὺς τὰ στείλει ἀμέσως.

ΤΑ ΑΥΤΟ ΦΕΤΙΜΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΗ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ:

‘ΠΕΤΡΙΕΣ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ,

(Τέσσερα μεγάλα διηγήματα)

“ΦΟΙΤΗΤΑΙ,”

(Τρεῖς πράξεις μ' ἑπίλογο)

Τὸ καθένα: ΑΡΑΧ. ΠΕΝΤΕ

(Καὶ μετὰ τὰ τεχνουργητὰ δοσῶν. 5.50)

Στὸ Γραφεῖο τῆς «Διακρίσεως», 38 Ἐυρυκίδου
 καὶ στὰ Κεντρικὰ Βιβλιοπωλεῖα.

ΕΧΟΜΕΝ ΤΗΝ ΕΚΛΕΚΤΟΤΕΡΑΝ ΠΕΛΑΓΙΑΝ

ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗΝ 1901 ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΟΧΟΝ
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ ΤΟΥΛ
 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ 3

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΤΑ:

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
 ΤΗΣ ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ

ΔΡΑΧ. 4

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΥΠΟΣ., ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3

Α. ΔΑΜΙΑΝΟΣ

“Όλα τὰ είδη τῆς γραφικῆς, χαρτὰ, μελάνια
 τυπογραφικὰ, χάρτης περιτυλιγματος, χαρτὸνα
 σαπὸνα ἀρωματικὰ, ἀρώματα καὶ χίλια διὰ
 εἶδη, εἰς τιμῆς ἀναγνώσεως